УДК 657.6:005.6(477)
JEL M42
DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8273/D2026-13-13

Краєвський В.М.
доктор економічних наук, професор,
декан факультету податкової справи, обліку та аудиту,
Державний податковий університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3513-3666
Volodymyr Kraevskyi
State Tax University

Грищук Г.В.
доктор філософії з обліку та оподаткування,
доцент кафедри обліку та аудиту,
Державний податковий університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9532-7265
Hanna Hryshchuk
State Tax University

Дружинська Н.С.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту,
Державний податковий університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9787-0488
Nataliia Druzhynska
State Tax University

ДЕТЕРМІНАНТИ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ТА РИНКОВИХ ПОКАЗНИКІВ

DETERMINANTS OF AUDIT QUALITY IN UKRAINE: ANALYSIS BASED ON QUALITY CONTROL RESULTS AND MARKET INDICATORS

Анотація. *У статті досліджено детермінанти якості аудиторських послуг в Україні на основі поєднання теоретичних підходів та емпіричних даних ринку. Проаналізовано структурні характеристики ринку аудиторських послуг, зокрема динаміку вартості, рівень концентрації, диференціацію клієнтів та результати зовнішнього контролю якості. Обґрунтовано, що якість аудиту формується під впливом інституційних, ринкових, професійних та організаційних чинників, які перебувають у взаємодії. Встановлено залежність між вартістю аудиторських послуг та рівнем їх якості як відображення складності аудиторських процедур. Розроблено систему детермінант якості аудиту та запропоновано аналітичну модель їх взаємозв'язку. Отримані результати створюють підґрунтя для подальшого економетричного аналізу якості аудиторських послуг та вдосконалення механізмів регулювання аудиторської діяльності.*

Ключові слова: *якість аудиторських послуг, аудит, детермінанти якості, аудиторський ринок, інституційний контроль, фінансова звітність, аудиторська діяльність.*

Abstract. Purpose. *The purpose of the article is to investigate the determinants of audit quality in Ukraine based on a combination of theoretical approaches and empirical market data, as well as to identify key factors influencing audit quality in the context of structural transformations in the audit services market.* ***Methods.*** *The methodological framework is based on a combination of institutional, systemic, and analytical approaches. The study employs methods of statistical analysis, comparison, generalization, and economic interpretation of data. The empirical basis includes official reports on the audit services market, reflecting structural characteristics, pricing dynamics, and quality control results.* ***Results.*** *The study reveals that the audit services market in Ukraine is characterized by structural transformation, manifested in increasing service costs, market concentration, and differentiation across client segments. It is established that audit quality varies significantly depending on the category of clients, with the highest quality observed in public interest entities. The analysis confirms a relationship between audit fees and audit quality, reflecting the complexity and depth of audit procedures. A system of key determinants of audit quality is developed, including institutional, market, professional, and organizational factors.* ***Scientific novelty.*** *The scientific novelty lies in the integration of theoretical and empirical approaches to the assessment of audit quality, as well as in the development of a comprehensive system of determinants that reflects the multidimensional nature of audit quality within the context of a transforming market environment.* ***Practical significance.*** *The results of the study can be used to improve regulatory mechanisms in the audit sphere, enhance quality control systems, and support decision-making by stakeholders involved in the audit process. The proposed analytical framework can serve as a basis for further empirical and econometric research.* ***Conclusions****. Audit quality is a complex and dynamic economic category formed through the interaction of multiple factors.*

© Краєвський В.М., Грищук Г.В., Дружинська Н.С., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Its level depends on the balance between regulatory pressure, market incentives, and professional capabilities of auditors. The findings highlight the need for a comprehensive approach to audit quality assessment and provide a foundation for future quantitative research.

Keywords: *audit quality, auditing, determinants of audit quality, audit market, institutional control, financial reporting, audit activity.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації фінансових ринків та посилення вимог до прозорості фінансової звітності проблема забезпечення високої якості аудиторських послуг набуває ключового значення. Аудит виступає не лише інструментом підтвердження достовірності фінансової інформації, але й важливим елементом формування довіри між економічними агентами, зниження інформаційної асиметрії та мінімізації фінансових ризиків [4]. Водночас результати моніторингу ринку аудиторських послуг в Україні свідчать про наявність системних викликів, зокрема пов'язаних із якістю виконання аудиторських завдань, концентрацією ринку та неоднорідністю практик аудиторської діяльності [2].

Особливої актуальності набуває дослідження факторів, що визначають якість аудиту в умовах зростання вартості послуг та структурних змін на ринку, включаючи зменшення кількості суб'єктів аудиторської діяльності при одночасному збільшенні обсягу ринку [2]. У науковій літературі підкреслюється, що якість аудиту формується під впливом сукупності інституційних, організаційних та поведінкових чинників, серед яких важливу роль відіграють професійна компетентність аудиторів, незалежність та ефективність системи зовнішнього контролю [8].

Таким чином, виникає необхідність комплексного аналізу детермінант якості аудиторських послуг із урахуванням як ринкових характеристик, так і результатів контролю якості, що має важливе значення для підвищення ефективності регулювання аудиторської діяльності та забезпечення сталого розвитку фінансової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика якості аудиторських послуг у сучасній економічній науці розглядається як складне міждисциплінарне явище, що перебуває на перетині інституційної теорії, теорії агентських відносин та концепції інформаційної асиметрії. У цьому контексті якість аудиту постає не лише як технічна характеристика перевірки фінансової звітності, а як категорія, що відображає рівень довіри в економічній системі та ступінь узгодженості інтересів економічних суб'єктів. Як зазначають В. Р. Кнечел, Г. В. Крішнан, М. Певзнер, Л. Б. Шефчик та У. К. Велурі, якість аудиту визначається здатністю аудитора виявляти та розкривати суттєві викривлення, що є функцією професійної компетентності та інституційного середовища [8].

Значний внесок у розвиток теоретичних підходів до оцінювання якості аудиту здійснили М. Дефон та Дж. Чжан, які розглядають її як результат взаємодії ринкових стимулів, репутаційних механізмів і регуляторних обмежень [4]. У свою чергу, Б. Е. Крістенсен, С. М. Гловер, Т. С. Омер та М. К. Шеллі акцентують увагу на суб'єктивному сприйнятті якості аудиту користувачами фінансової звітності, що свідчить про її онтологічну багатовимірність [3]. Дослідження А. Ейліфсена, Ф. Кінсердала, В. Ф. Мессіє та Т. Е. МакКі поглиблюють розуміння детермінант якості, підкреслюючи роль внутрішніх процедур контролю та професійної експертизи аудиторів [5].

Інституційний аспект забезпечення якості аудиту розкривається у працях міжнародних організацій, зокрема IAASB та IFAC, де якість трактується як результат функціонування цілісної системи стандартів, нагляду та етичних норм [6; 7]. Водночас органи нагляду, такі як PCAOB, пропонують систему індикаторів якості аудиту, що дозволяє перейти від абстрактного розуміння до її кількісної оцінки [11]. Світовий банк також наголошує на важливості інституційної спроможності регуляторів для забезпечення належного рівня якості аудиту [14].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із впливом корпоративного управління на якість аудиту. П. Велте доводить, що ефективні аудиторські комітети підвищують рівень незалежності аудиторів та якість фінансового контролю [13], тоді як Л.-П. Сіруа, Ж. Бедар та П. Бера підкреслюють значення ключових питань аудиту як інструменту підвищення інформативності аудиторських звітів [12]. У дослідженні К. С. Леннокса, С. Ву та Т. Чжана аналізується вплив ротації аудиторів, що демонструє складність взаємозв'язку між незалежністю та ефективністю аудиту [9]. Тахір Х. та Азіз А. Р. обґрунтовують значущість галузевої спеціалізації як фактора підвищення якості аудиту [10], тоді як Ю. Чжао та К. Є акцентують увагу на ролі корпоративного управління в умовах ринків, що розвиваються [15].

Важливе значення для дослідження мають емпіричні матеріали, представлені у звітах ОСНАД, які відображають структурні характеристики ринку аудиторських послуг в Україні, результати контролю якості та динаміку розвитку аудиторської діяльності [1; 2]. Ці дані дозволяють здійснити прикладний аналіз якості аудиту та її детермінант у національному контексті.

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць, слід констатувати наявність невирішених аспектів досліджуваної проблеми. По-перше, у більшості робіт якість аудиту розглядається або на теоретичному рівні, або в межах вузьких емпіричних моделей, що не дозволяє сформувати цілісне уявлення про її багатовимірну природу. По-друге, недостатньо дослідженим залишається взаємозв'язок між структурними характеристиками ринку аудиторських послуг та результатами зовнішнього контролю якості. По-третє, відсутні комплексні підходи, які поєднують інституційні, ринкові та професійні детермінанти у єдиній аналітичній моделі.

Таким чином, існує об'єктивна необхідність у поглибленому дослідженні детермінант якості аудиторських послуг на основі інтеграції теоретичних підходів та емпіричних даних, що дозволить не лише уточнити існуючі наукові положення, але й сформувати нові підходи до оцінювання та забезпечення якості аудиту в умовах трансформації економічного середовища.

Метою статті є комплексне дослідження детермінант якості аудиторських послуг в Україні на основі поєднання теоретичних підходів та емпіричних даних

ринку, зокрема результатів зовнішнього контролю якості й структурних характеристик аудиторської діяльності, з метою виявлення ключових факторів впливу та обґрунтування напрямів підвищення ефективності аудиту в умовах сучасних трансформацій фінансової системи.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на поєднанні інституціонального, системного та аналітико-емпіричного підходів до оцінювання якості аудиторських послуг. Емпіричну базу становлять офіційні звіти ОСНАД, що відображають структурні параметри ринку, результати контролю якості та дисциплінарну практику. У межах дослідження застосовано методи статистичного аналізу, порівняння, узагальнення та економіко-логічної інтерпретації даних. Теоретичний рівень базується на концепціях інформаційної асиметрії, агентських відносин і довіри як економічної категорії, що дозволяє розкрити природу якості аудиту як інтегрованого інституту фінансової системи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Якість аудиторських послуг у сучасній економічній системі виступає інтегральною характеристикою ефективності фінансового контролю, що формується під впливом сукупності інституційних, ринкових та професійних факторів. У цьому контексті аналіз детермінант якості аудиту потребує поєднання теоретичних підходів із емпіричними даними, що дозволяє виявити не лише описові характеристики, але й причинно-наслідкові зв'язки між структурою ринку та рівнем якості аудиторських послуг.

Результати узагальнення статистичних даних дозволяють констатувати, що ринок аудиторських послуг України у 2021–2025 роках перебуває у фазі структурної трансформації, що проявляється у зростанні вартості послуг при відносній стабільності їх кількості.

Аналіз даних таблиці 1 свідчить про наявність асиметрії між динамікою кількісних та вартісних показників ринку. Зокрема, приріст загальної вартості ринку на 43,2 % при майже незмінній кількості послуг (1,4 %) вказує на якісні зміни у структурі аудиторської діяльності. Це означає, що зростання ринку зумовлене не розширенням обсягів, а підвищенням вартості аудиторських послуг.

Такий тренд може мати подвійне трактування. З одного боку, він свідчить про ускладнення аудиторських процедур, посилення вимог до перевірок та зростання ролі аудиту в економіці. З іншого боку, це може бути наслідком концентрації ринку, коли зменшення кількості суб'єктів аудиторської діяльності (-14,3 %) призводить до підвищення цін через обмеження конкуренції. Таким чином, структурна трансформація ринку створює передумови як для підвищення якості аудиту, так і для потенційних ризиків монополізації.

Подальший аналіз ринку аудиторських послуг доцільно здійснювати з урахуванням сегментації клієнтів, оскільки саме диференціація попиту формує неоднорідність якості аудиту. У сучасних умовах аудиторські послуги не є уніфікованим продуктом, а набувають рис диференційованого інтелектуального сервісу, рівень якого визначається складністю об'єкта перевірки, регуляторними вимогами та рівнем ризиків фінансової звітності. Відповідно, якість аудиту варіюється залежно від категорії підприємств, що виступають замовниками таких послуг.

Особливу роль у цьому контексті відіграють підприємства, що становлять суспільний інтерес (ПСІ), для яких встановлено підвищені вимоги до прозорості, розкриття інформації та обов'язковості аудиту. Це зумовлює необхідність застосування більш складних аудиторських процедур, залучення висококваліфікованих фахівців та дотримання жорсткіших стандартів контролю якості. У свою чергу, сегмент малих та мікропідприємств характеризується спрощеними підходами до аудиту, що обумовлено як меншим рівнем регуляторного тиску, так і обмеженими фінансовими можливостями клієнтів.

Таким чином, ринок аудиторських послуг набуває ознак стратифікованої системи, у межах якої якість аудиту формується як функція інституційної значущості клієнта, рівня ризику та економічної доцільності проведення аудиту. Це дозволяє зробити припущення про наявність прямого зв'язку між вартістю аудиторських послуг та їх якістю, що може бути емпірично перевірено на основі відповідних показників. У зв'язку з цим доцільним є проведення коефіцієнтного аналізу, який дозволяє оцінити співвідношення між вартісними та кількісними характеристиками аудиторських послуг у різних сегментах ринку.

Дані таблиці 2 демонструють фундаментальну диспропорцію між структурою попиту та вартості аудиторських послуг. Зокрема, підприємства, що становлять суспільний інтерес, формують лише 8,4 % загальної кількості послуг, проте забезпечують понад 38 % їх вартості. Це свідчить про значно вищу складність аудиту у цьому сегменті, а також про більш жорсткі регуляторні вимоги.

Індекс вартості, що у 9,6 разів перевищує аналогічний показник для малих підприємств, дозволяє інтерпретувати вартість як проксі-показник якості аудиту. Відповідно, можна зробити висновок, що якість аудиту є функцією складності об'єкта перевірки та рівня регуляторного контролю.

Таблиця 1

Інтегральна оцінка структурних змін ринку аудиторських послуг в Україні (2021–2025 рр.)

Показник	2021	2024/2025	Темп зростання, %	Економічна інтерпретація
Загальна вартість ринку, млрд грн	3,3838	4,8469	+43,2	Розширення ринку та підвищення попиту на аудит
Кількість послуг, тис.	30,606	31,036	+1,4	Стабільність попиту при зростанні вартості
Середня вартість послуги, тис. грн	110,6	156,2	+41,3	Зростання складності аудиту або інфляційний ефект
Кількість САД	893*	765	–14,3	Консолідація ринку
Кількість аудиторів	2713	2757	+1,6	Стабільність кадрового по-тенціалу

Джерело: розраховано авторами за [2]

Таблиця 2

Коефіцієнтна оцінка якості аудиторських послуг за сегментами ринку

Показник	ПСІ	Середні	Малі/мікро	Інші
Частка у вартості ринку, %	38,1	17,3	23,5	21,1
Частка у кількості послуг, %	8,4	8,4	49,4	33,8
Середня вартість послуги, тис. грн	710	236	74	107
Індекс вартості (відносно малих =1)	9,6	3,2	1,0	1,4
Імпліцитний рівень якості	Високий	Середній	Низький	Змішаний

Джерело: узагальнено за [2]

Причинно-наслідковий зв'язок тут полягає у тому, що підвищені вимоги до ПСІ стимулюють аудиторів застосовувати більш складні процедури, що підвищує як вартість, так і якість аудиту. Водночас у сегменті малих підприємств спостерігається зворотна ситуація: висока частка послуг при низькій вартості вказує на стандартизацію та потенційно нижчий рівень якості.

Систематизація факторів, що впливають на якість аудиторських послуг, потребує переходу від фрагментарного опису окремих характеристик до формування цілісної концептуальної моделі детермінант. У сучасній економічній науці якість аудиту розглядається як результат взаємодії різнорівневих чинників, що функціонують у межах інституційного середовища та ринкової структури. Відповідно, аналіз якості аудиту має базуватися на міждисциплінарному підході, який поєднує положення теорії агентських відносин, інституціональної економіки та теорії організації.

З огляду на це, доцільно розглядати детермінанти якості аудиту не ізольовано, а як взаємопов'язану систему, у якій кожен фактор не лише безпосередньо впливає на результат аудиту, але й опосередковано модифікує дію інших чинників. Наприклад, посилення інституційного контролю здатне підвищувати вимоги до професійної компетентності аудиторів, що, у свою чергу, впливає на структуру ринку та рівень конкуренції. Аналогічно, зміни у ринковій концентрації можуть визначати поведінкові моделі аудиторських фірм, формуючи стимули до інвестування у якість або, навпаки, до її мінімізації.

Особливу увагу слід приділити взаємозв'язку між ринковими та інституційними детермінантами, оскільки саме їхня синергія визначає фактичний рівень якості аудиторських послуг. У цьому контексті якість аудиту може розглядатися як функція рівноваги між регуляторним тиском, ринковими стимулами та професійними стандартами. Такий підхід дозволяє не лише ідентифікувати ключові фактори впливу, але й сформувати аналітичну основу для подальшого моделювання якості аудиту.

Узагальнення теоретичних положень та емпіричних результатів, отриманих у ході дослідження, дає можливість побудувати інтегровану систему детермінант якості аудиторських послуг, яка відображає їх багатовимірну природу та складність взаємозв'язків.

Аналіз таблиці 3 дозволяє зробити висновок, що якість аудиту не є результатом дії одного фактора, а формується як системний ефект взаємодії інституційних, ринкових, професійних та організаційних детермінант. Така багатовимірність зумовлює необхідність розглядати якість аудиторських послуг як складну економічну категорію, що функціонує у межах динамічної рівноваги між зовнішнім регулюванням і внутрішніми стимулами суб'єктів аудиторської діяльності.

Передусім інституційні фактори, зокрема механізми зовнішнього контролю якості та нормативне регулювання, виступають базисом формування якісного аудиторського середовища. Посилення наглядових функцій, стандартизація процедур та впровадження міжнародних стандартів створюють умови для підвищення прозорості та відповідальності аудиторів. Водночас емпіричні дані свідчать, що наявність порушень у результатах перевірок вказує на неповну ефективність існуючих інституційних механізмів, що зумовлює потребу їх подальшого вдосконалення.

Ринкові фактори формують економічну мотивацію аудиторських фірм і визначають поведінкові стратегії учасників ринку. Зростання вартості аудиторських послуг у поєднанні зі скороченням кількості суб'єктів аудиторської діяльності свідчить про тенденцію до концентрації ринку. Така ситуація має амбівалентний характер: з одного боку, великі аудиторські фірми мають більше ресурсів для забезпечення високої якості, включаючи інвестиції у технології та підвищення кваліфікації персоналу; з іншого – зниження рівня кон-

Таблиця 3

Система детермінант якості аудиторських послуг: інтеграція теорії та емпіричних даних

Група факторів	Конкретні змінні	Теоретичне обґрунтування	Емпіричне підтвердження
Інституційні	Контроль якості, регулювання	Якість як функція зовнішнього нагляду та стандартів	Наявність порушень за результатами перевірок
Ринкові	Концентрація, ціни	Репутаційна конкуренція та цінові стимули	Зростання вартості послуг та скорочення САД
Професійні	Кваліфікація, спеціалізація	Теорія людського капіталу	Вища вартість послуг у сегменті ПСІ
Організаційні	Структура аудиторських фірм	Теорія організації та внутрішнього контролю	Домінування великих аудиторських структур
Управлінські	Аудиторські комітети	Теорія корпоративного управління	Вплив на якість контролю та незалежність аудиту

Джерело: узагальнено авторами на основі [1–2; 4–8; 10; 13]

куренції може послаблювати стимули до підтримання високих стандартів якості.

Професійні фактори, зокрема рівень кваліфікації аудиторів та їх галузева спеціалізація, відіграють ключову роль у формуванні якості аудиту. Високий рівень професійної компетентності дозволяє аудиторам ефективніше ідентифікувати ризики та застосовувати більш складні процедури перевірки. Водночас спеціалізація сприяє глибшому розумінню специфіки діяльності клієнтів, що підвищує точність аудиторських висновків. У цьому контексті якість аудиту безпосередньо залежить від інвестицій у людський капітал.

Організаційні фактори відображають внутрішню структуру аудиторських фірм та ефективність систем внутрішнього контролю. Великі аудиторські компанії, як правило, мають більш розвинені процедури контролю якості, що забезпечує вищий рівень стандартизації та надійності аудиту. Водночас малі аудиторські фірми можуть бути більш гнучкими, але менш здатними забезпечити комплексний контроль якості, що створює потенційні ризики для достовірності результатів аудиту.

Особливу увагу слід приділити управлінським факторам, зокрема ролі аудиторських комітетів, які виступають інституційним механізмом контролю за діяльністю аудиторів. Наявність ефективних аудиторських комітетів підвищує рівень незалежності аудиту та сприяє зменшенню інформаційної асиметрії між менеджментом і зовнішніми користувачами фінансової звітності. Це, у свою чергу, позитивно впливає на якість аудиту та довіру до його результатів.

Додатково слід зазначити, що взаємодія зазначених факторів має синергетичний характер. Наприклад, посилення інституційного контролю стимулює аудиторські фірми до підвищення професійного рівня персоналу, що впливає на їх конкурентні позиції на ринку. У свою чергу, зміни у ринковій структурі можуть визначати ефективність реалізації регуляторних механізмів. Таким чином, якість аудиту формується як результат комплексної взаємодії різнорівневих факторів, а не як наслідок ізольованого впливу окремих чинників.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що якість аудиторських послуг є динамічною категорією, яка відображає стан рівноваги між регуляторним середовищем, ринковими стимулами та професійними характеристиками аудиторської діяльності. Це дозволяє розглядати її як індикатор ефективності функціонування фінансової системи в цілому та підкреслює необхідність подальших досліджень, спрямованих на кількісне вимірювання впливу окремих детермінант.

Висновки. Проведене дослідження дозволило комплексно проаналізувати детермінанти якості аудиторських послуг в Україні на основі поєднання теоретичних підходів та емпіричних даних ринку. Узагальнення результатів свідчить, що якість аудиту є багатовимірною економічною категорією, яка формується під впливом інституційних, ринкових, професійних та організаційних чинників, що перебувають у тісній взаємодії.

Встановлено, що сучасний розвиток ринку аудиторських послуг характеризується структурною трансформацією, яка проявляється у зростанні вартості послуг при відносній стабільності їх кількості, а також у скороченні кількості суб'єктів аудиторської діяльності. Така динаміка свідчить про процеси концентрації ринку, що створюють як передумови для підвищення якості аудиту за рахунок укрупнення аудиторських структур, так і ризики зниження конкурентного тиску.

Доведено, що якість аудиторських послуг суттєво диференціюється залежно від категорії клієнтів. Найвищий рівень якості спостерігається у сегменті підприємств, що становлять суспільний інтерес, що зумовлено підвищеними регуляторними вимогами, складністю аудиторських процедур та значним рівнем ризиків. Водночас у сегменті малих і мікропідприємств виявлено тенденцію до стандартизації аудиту, що може обмежувати глибину перевірки та впливати на якість її результатів.

Обґрунтовано, що вартість аудиторських послуг може розглядатися як непрямий індикатор їх якості, оскільки відображає рівень складності аудиторських процедур, обсяг залучених ресурсів та професійний рівень виконавців. Водночас цей показник не є універсальним і потребує врахування інституційного контексту та специфіки ринку.

Особливу роль у забезпеченні якості аудиту відіграє система зовнішнього контролю, яка виступає ключовим елементом інституційного середовища. Виявлені у ході дослідження недоліки у результатах перевірок свідчать про необхідність подальшого вдосконалення механізмів нагляду, підвищення їх ефективності та посилення відповідальності суб'єктів аудиторської діяльності.

Таким чином, отримані результати підтверджують, що якість аудиторських послуг формується у межах складної системи взаємодії різнорівневих факторів і може розглядатися як індикатор ефективності функціонування фінансової системи в цілому.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на кількісне моделювання впливу окремих детермінант на якість аудиторських послуг із використанням економетричних методів, що дозволить оцінити силу та напрям їх впливу. Особливий інтерес становить аналіз взаємозв'язку між концентрацією ринку та якістю аудиту, а також дослідження ролі цифрових технологій у трансформації аудиторської діяльності.

Перспективним напрямом є також поглиблене вивчення поведінкових аспектів діяльності аудиторів, зокрема впливу професійної етики, мотивації та організаційної культури на якість аудиту. Крім того, важливим є порівняльний аналіз національних та міжнародних практик забезпечення якості аудиту з метою адаптації найкращих світових підходів до умов українського ринку.

Реалізація зазначених напрямів досліджень сприятиме формуванню більш ефективної системи забезпечення якості аудиторських послуг та підвищенню рівня довіри до фінансової інформації у сучасній економіці.

Бібліографічний список:

1. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Звіт про стан аудиторської діяльності в Україні за період 01 липня 2024 року – 30 червня 2025 року. Київ, 2025. URL: https://www.apob.org.ua/wp-content/uploads/2026/01/Zvit-pro-stan-rynku-2025-final.pdf

2. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Звіт з моніторингу якості ринку аудиторських послуг та конкуренції за період 01 січня 2021 року – 30 червня 2025 року. Київ, 2025. URL: https://www.apob.org.ua

3. Christensen B. E., Glover S. M., Omer T. C., Shelley M. K. Understanding audit quality: Insights from audit professionals and investors. *Contemporary Accounting Research*. 2016. Ed. 4, Vol. 33. P. 1648-1684. DOI: https://doi.org/10.1111/1911-3846.12212

4. DeFond M., Zhang J. A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*. 2014. Vol. 58, № 2–3. P. 275-326. DOI: https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.09.002

5. Eilifsen A., Kinserdal F., Messier W. F., McKee T. E. An Exploratory Study into the Use of Audit Data Analytics on Audit Engagements. *Accounting Horizons*. 2020. Vol. 34, No. 4. P. 75–103. DOI: https://doi.org/10.2308/HORIZONS-19-121

6. International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). Framework for audit quality: Key elements that create an environment for audit quality. New York, 2020. URL: https://www.iaasb.org/publications/framework-audit-quality

7. International Federation of Accountants (IFAC). Enhancing audit quality in the public interest. New York, 2021. URL: https://www.ifac.org

8. Knechel W. R., Krishnan G. V., Pevzner M., Shefchik L. B., Velury U. K. Audit quality: Insights from the academic literature. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*. 2013. Vol. 32, № 1. P. 385–421. DOI: https://doi.org/10.2308/ajpt-50350

9. Lennox C. S., Wu X., Zhang T. Does mandatory rotation of audit partners improve audit quality? *The Accounting Review*. 2014. Vol. 89, № 5. P. 1775–1803. DOI: https://doi.org/10.2308/accr-50800

10. Tahir H., Aziz A. R. Impact of Auditor's Industry Specialization on Audit Quality: Empirical Analysis From Listed Companies From Pakistan. SSRN, 2024. 34 p. DOI: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4892781

11. Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). Audit quality indicators. Washington, 2020. URL: https://pcaobus.org

12. Sirois L.-P., Bédard J., Bera P. The Informational Value of Key Audit Matters in the Auditor's Report: Evidence from an Eye-Tracking Study. *Accounting Horizons*. 2018. Vol. 32, № 2. P. 141–162. DOI: https://doi.org/10.2308/acch-52047

13. Velte P. The impact of audit committee characteristics on audit quality: A literature review. *Corporate Ownership & Control*. 2020. Vol. 17, №. 2.

14. World Bank. Enhancing audit quality and reporting: Policy recommendations. Washington, 2021. URL: https://www.worldbank.org

15. Zhao Y., Ye K. Audit quality and corporate governance: Evidence from emerging markets. *Emerging Markets Review*. 2023. Vol. 55.

References:

1. Orhan suspilnoho nahliadu za audytorskoiu diialnistiu. (2025). *Zvit pro stan audytorskoi diialnosti v Ukraini za period 01 lypnia 2024 roku – 30 chervnia 2025 roku* [Report on the state of audit activity in Ukraine for the period July 1, 2024 – June 30, 2025]. Available at: https://www.apob.org.ua/wp-content/uploads/2026/01/Zvit-pro-stan-rynku-2025-final.pdf

2. Orhan suspilnoho nahliadu za audytorskoiu diialnistiu. (2025). *Zvit z monitorynhu yakosti rynku audytorskykh posluh ta konkurentsii za period 01 sichnia 2021 roku – 30 chervnia 2025 roku* [Report on monitoring the quality of the audit services market and competition for the period January 1, 2021 – June 30, 2025]. Available at: https://www.apob.org.ua

3. Christensen, B. E., Glover, S. M., Omer, T. C., Shelley, M. K. (2016). Understanding audit quality: Insights from audit professionals and investors. *Contemporary Accounting Research*, no. (4 (33)), pp. 1648-1684. DOI: https://doi.org/10.1111/1911-3846.12212

4. DeFond, M., & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*, no. (58 (2–3)), pp. 275-326. DOI: https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.09.002

5. Eilifsen, A., Kinserdal, F., Messier, W. F., & McKee, T. E. (2020). An Exploratory Study into the Use of Audit Data Analytics on Audit Engagements. *Accounting Horizons,* no. *34*(4), pp. 75–103. DOI: https://doi.org/10.2308/HORIZONS-19-121

6. International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). (2020). *Framework for audit quality: Key elements that create an environment for audit quality*. Available at: https://www.iaasb.org/publications/framework-audit-quality

7. International Federation of Accountants (IFAC). (2021). *Enhancing audit quality in the public interest*. Available at: https://www.ifac.org

8. Knechel, W. R., Krishnan, G. V., Pevzner, M., Shefchik, L. B., & Velury, U. K. (2013). Audit quality: Insights from the academic literature. *Auditing: A Journal of Practice & Theory,* no. (32(1)), pp. 385–421. DOI: https://doi.org/10.2308/ajpt-50350

9. Lennox, C. S., Wu, X., & Zhang, T. (2014). Does mandatory rotation of audit partners improve audit quality? *The Accounting Review,* no. (89(5)), pp. 1775–1803. DOI: https://doi.org/10.2308/accr-50800

10. Tahir, H., Aziz, A. R. (2024). Impact of Auditor's Industry Specialization on Audit Quality: Empirical Analysis From Listed Companies From Pakistan, *SSRN*. DOI: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4892781

11. Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). (2020). *Audit quality indicators*. Available at: https://pcaobus.org

12. Sirois, L.-P., Bédard, J., Bera, P. (2018). The Informational Value of Key Audit Matters in the Auditor's Report: Evidence from an Eye-Tracking Study. *Accounting Horizons*, no. (32 (2)), pp. 141–162. DOI: https://doi.org/10.2308/acch-52047

13. Velte, P. (2020). The impact of audit committee characteristics on audit quality: A literature review. *Corporate Ownership & Control,* no. *17*(2).

14. World Bank. (2021). *Enhancing audit quality and reporting: Policy recommendations*. Available at: https://www.worldbank.org

15. Zhao, Y., & Ye, K. (2023). Audit quality and corporate governance: Evidence from emerging markets. *Emerging Markets Review,* no. 55.

Дата надходження статті: 31.03.2026
Дата прийняття статті: 21.04.2026
Дата публікації статті: 29.05.2026